

Andy McNab

Koud bloed

A.W. Bruna Uitgevers

Longyearbyen
78.2461 noorderbreedte
15.4656 oosterlengte

De Amerikaan pakte de armsteun tussen ons in met zijn gehandschoende hand zo stevig vast dat ik dacht dat hij hem los zou trekken. *'Holy mother of fuck!'*

Hij ademde snel tussen zijn opeengekleemde tanden door. Hij kneep zijn ogen dicht en hoewel de cabine niet werd verwarmd stroomde het zweet over zijn voorhoofd. De verwarming was defect, zodat we allemaal onze jas hadden aangehouden. Ik droeg een dunne lange donsjas met een hoge kraag en lange mouwen. Buiten op het ijs was dat niet voldoende, maar mij hoorde je niet klagen. Zijn gevoerde parka kwam net uit de verpakking en hij droeg geen muts onder zijn capuchon, waaruit ik afleidde dat hij een Arctische maagd was. Als je je hoofd, handen en voeten niet warm houdt, helpt je dat net zo naar de kloten als de turbulentie die ervoor zou zorgen dat de piloten onze landing zouden verkloten.

De houten huizen van Longyearbyen beneden ons kwamen nu in zicht, als vrolijk gekleurde decoraties op een reusachtige kersttaart. Maar vanuit de lucht kan schijn bedriegen. Deze plek lag zo noordelijk dat ik wist dat er weinig meer zou zijn dan een airstrip omringd door bergtoppen.

Het beijzelde asfalt kwam ons razendsnel tegemoet toen een windvlaag tegen de vleugel aan bakboord sloeg. De buik van het Scandinavian Airlines-toestel dat van het vasteland was vertrokken daalde abrupt, stuiterde op en klauterde moeizaam weer omhoog.

Een van de Russen een paar rijen voor ons slaakte een kreet. Meteen maakten ze hun gordels los, zodat ze zich konden omdraaien om een grappige opmerking te maken tegen hun maten die achter hen zaten.

Ze dronken al vanaf de start wodka en genoten van de wilde vlucht. De motoren gilden en de neus ging scherp omhoog. We klommen weer. De altijd kalme Deense stewardessen deden hun best de Russen over te halen hun gordel weer om te doen, maar hun best was niet goed genoeg.

Door een nieuwe luchtzak zakte het vliegtuig twintig meter. De hand van de Amerikaan verplaatste zich naar mijn onderarm en pakte hem stevig vast, alsof hij hem bij de elleboog wilde losrukken. Ik schoof opzij toen de landingsbaan weer onder het wolkendek verdween. Een nieuw drukgebied schudde het vliegtuig als een onzichtbare King Kong heen en weer.

De omroepinstallatie kraakte toen de gezagvoerder in het Noors en het Russisch iets vertelde, maar de motoren maakten zoveel herrie dat ze alles overstemden. Mij maakte het niet uit. Ik deed niet aan schietgebedjes, maar een stemmetje in mijn hoofd eiste meer gevlieg en minder geklets, zodat de stomkop naast me kalmeerde en me verdomme met rust liet.

‘Ik denk dat hij nog een rondje maakt. Drie keer is scheepsrecht, toch?’

De Amerikaan draaide zich met een ruk naar me toe, zijn ogen vlogen open. Ze stonden zo ver uit elkaar dat ze bijna niet in zijn gezicht pasten. Door de bontrand van zijn capuchon leek hij wel een uil. Een doodsbanige uil. Hij keek me aan alsof ik tegen hem had gezegd: ‘Bel je dierbaren maar, we storten neer.’

De motoren werkten nog steeds op volle toeren terwijl we een scherpe hellende bocht maakten.

‘Jezus, ik haat dit! Als God had gewild dat we vlogen, had hij...’

‘... ons wel een raketruzak gegeven.’

Toen lag het vliegtuig weer recht en ontspande zijn greep. Zijn mond vertrok in iets wat op een grijns leek, terwijl het bloed weer door mijn vingers stroomde. ‘Jullie Britten... Dat *stiff upper lip*-gedoe, daar ben ik jaloers op.’ Hij gaf een klopje op mijn onderarm in mijn donsjas.

De Uil had dat gezellige boerse accent uit het Midden-Westen waarmee ze je bij hen thuis uitnodigen maar het niet echt menen. Hij boog zich naar me toe, zodat ik zijn adem kon ruiken: koffie met een vleugje braaksel. ‘Ik heb de pest aan vliegen. Ik heb de pest aan de kou.’ Hij knikte naar voren, toen een van de wodkazuipers weer een kreet slaakte. ‘Maar weet je waar ik vooral de pest aan heb? Aan Russen. Dat we

samen met deze lui moeten vliegen drukt ons wel met de neus op de feiten, vind je ook niet?’

Dat vond ik niet, maar hij interpreteerde mijn zwijgen als toestemming om door te praten.

‘Die kerels, die gaan naar de kolenmijnen. Op Spitsbergen stikt het van die lui. Die plek is nog steeds eigendom van Rusland. Daar werken is tien keer erger dan in het riool werken, maar die klootzakken gaan er elk voorjaar naartoe, werken keihard en jagen hun loon er ’s winters door met drank. Tenminste, als ze niet doodgaan door een gasexplosie of een mijninstorting.’ Hij rilde. ‘Ben je weleens in Barentszburg geweest? Nee? Wees dan maar blij. Het enige wat ze daar hebben is een groot gat in de grond, een kuthotel, een Oekraïense hoer voor als je je eenzaam voelt en een eerstehulpafdeling voor als je zonder te betalen wilt vertrekken.’ Hij lachte.

De Uil vond het kennelijk niet te min om om zijn eigen stomme grapjes te lachen.

‘En de kolen zijn slechte kwaliteit bruinkool die ze aan de straatstenen niet kwijt kunnen, dus wordt er geen cent geïnvesteerd.’ Hij boog zich weer naar me toe. ‘Ze zeggen dat je daar veel meer kunt verdienen door coke aan die arbeiders te verkopen.’

Ik trok mijn wenkbrauwen op om een heel klein beetje belangstelling te tonen. Altijd als ik de neiging had een kletskaus de mond te snoeren, dacht ik aan een les die ik op hardhandige wijze had geleerd: Wijs nooit vrijwillig verstrekte informatie af; die kon later weleens van pas komen. Bovendien was op dat moment elke afleiding welkom.

‘Zit je in de oliebusiness?’

Ik schudde mijn hoofd.

‘Gas?’

Dezelfde reactie.

‘Zelf zit ik in de olie- en gasbusiness. Niet die vieze troep zelf, hoor, maar de juridische kwesties: contracten, onderhandelingen, dat soort dingen.’ Hij legde een enorme klauw op zijn laptop en zei met een amechtig lachje: ‘Dit is mijn gereedschap. Daar buiten’ – hij wuifde naar het raampje – ‘daar voel ik me helemaal niet op mijn gemak.’

Nou zeg, die vent was er een kei in om iets te verwoorden wat zon-neklaar was.

Ik moest het vragen. ‘Waarom ben je hier dan?’

Spitsbergen was het enige permanent bewoonde eiland van de eilan-

dengroep Spitsbergen, diep in het noordpoolgebied. En Longyearbyen, met op een goede dag iets meer dan tweeduizend inwoners, was de grootste nederzetting en dus de noordelijkste stad ter wereld, als je het zo kon noemen. Hoe dan ook, het was verdomd ver van Kansas vandaan.

Hij knikte naar de ijsvelden die vluchtig weer in beeld kwamen door een gat in het wolkendek. ‘Veertig procent van de niet-aangeboorde oliebronnen in de wereld zit onder dat ijs, mijn vriend.’ Hij likte langs zijn zeer dikke lippen. ‘En dat betekent een enorme hoeveelheid bijzonder kostbare papierwinkel.’ Hij wees naar de feestende Russen en fluisterde op een samenzweerderige toon: ‘Daardoor krijgt de uitdrukking Koude Oorlog een volkomen nieuwe betekenis, nietwaar?’

‘Misschien wel.’

Nu richtte hij zijn aandacht op mij. ‘En jij, mijn vriend? Het weer in het goeie ouwe Londen te warm voor je?’

‘Vakantie.’

Hij klakte een paar keer met zijn tong, een geluid dat me herinnerde aan de eencilinder cementmolen op de bouwplaats waar ik ooit had gewerkt. ‘Echt?’

Ik knikte, met meer overtuiging dan ik voelde. Ik had ‘werk’ kunnen zeggen, maar dat dekte de lading ook niet helemaal. Niets eigenlijk, op dit moment.

Na het telefoontje van Cauldwell, mijn vroegere commandant, had ik de flat in Moskou snel verlaten. Ik had daar een vergeefse poging gedaan onze spullen in te pakken. Maar ik had niet meer kunnen doen dan Anna’s kleren in de plastic zakken van een liefdadigheidsclub stoppen, want terwijl ik daarmee bezig was, zag ik Mishka de teddybeer en had ik me wanhopig op Nicholais bed laten vallen. Daar was ik, ik weet niet hoe lang, blijven liggen, terneergedrukt onder het gewicht van pijn en verdriet. Dat was de enige keer geweest dat de stem van mijn voormalige *commanding officer* een onverwacht welkome ontsnapping was. Hij had niet verteld hoe hij aan mijn nummer was gekomen, maar dat kon me ook niet veel schelen.

‘Stone? Ik bel je om je een wederdienst te vragen.’

Ik vroeg niet wat voor dienst hij mij ooit had bewezen. Nadat hij het Regiment had verlaten, was hij een particulier beveiligingsbedrijf begonnen, zoals zovelen van hen deden. Dat had hij weer verkocht, waarna hij zijn geld had geïnvesteerd in een bedrijf dat spullen maakte

voor booreilanden. Dat was failliet gegaan toen de bodem onder de aardoliemarkt wegviel. Sindsdien had hij geprobeerd weer op te krabbelen en presenteerde hij zichzelf als consultant die advies gaf aan bedrijven die gek genoeg waren om in oorlogsgebieden te boren. De laatste keer dat ik iets over hem hoorde, werkte hij voor een Scandinavisch energiebedrijf dat Armancore heette.

‘Ik heb een klus voor je, als je beschikbaar bent.’ Zijn toon suggereerde dat hij wist dat ik dat was, op de een of andere manier. ‘Er zit tienduizend pond voor je in.’

Ik had bijna gezegd dat-ie de pot op kon. Ik was niet te koop en ik wilde zijn geld niet. Ik had meer geld dan hij in zijn hele leven ooit bij elkaar kon krijgen, maar dat maakte niet uit.

‘O, en eh... gecondoleerd,’ voegde hij eraan toe, alsof hij er nu pas aan dacht. Dat was Cauldwells versie van een oprechte en meelevende opmerking.

‘Bedankt.’

‘Ik dacht dat wat afleiding wel welkom zou zijn.’

Daar had hij geen ongelijk in. Zelfs een klus in een Nigeriaanse tinmijn was welkom geweest.

‘Mijn zoon heeft het in zijn hoofd gehaald naar de pool te lopen en ik wil daar iemand hebben voor het geval dat hij dat moeilijker vindt dan hij dacht.’

Op iemand passen en mijn ballen eraf laten vriezen? Zo wanhopig ben ik nu ook weer niet, dacht ik. Ongeveer dertig seconden. ‘Welke?’

‘De Noordpool.’

2

Ik had de jongen voor het eerst ontmoet toen hij een jaar of dertien was. Cauldwell nam hem soms mee naar de Lines en vroeg dan of een van ons de jongen wilde afmatten in de sportzaal om hem klaar te stomen voor zijn militaire carrière – of hij daar nu zin in had of niet. Het was best een aardige knul, maar ik zag hem niet in uniform en ik betwijfelde of hij dat zelf wel zag.

Daarna hoorde ik dat Jack Sandhurst had afgerond, het Britse opleidingscentrum voor officieren. Geen idee hoe hij dat geflikt had. Nu zou hij achter in de twintig zijn en hij stond zo te horen nog altijd in de schaduw van zijn pa, een positie die hij het grootste deel van zijn jonge leven had ingenomen.

‘Hij... het gaat niet zo goed met hem sinds Helmand. Misschien weet je dat...’

Dat wist ik. Nieuws verspreidt zich snel. Hij werd voor het eerst uitgezonden, en drie weken later was hij zijn halve been kwijtgeraakt door een berm bom.

‘Hij heeft een paar van die andere wandelende gewonden die hij in Selly Oak heeft leren kennen overgehaald mee te gaan.’ Zelfs door de telefoon kon ik voelen dat hij rilde van afschuw. ‘Een heel team. Allemaal missen ze een of meer ledematen, maar zo te zien gaat hij het proberen. Ik wilde alleen dat-ie zo verstandig was toe te laten dat ik hem help.’

Cauldwells houding hielp niet echt, behalve dat het mij eraan herinnerde dat hij een ongelofelijke klootzak kon zijn. In zijn wereld had je maar twee soorten mannen: winnaars en verliezers. Omdat de meesten van ons zich daar ergens tussenin bevonden, was hij niet echt populair, maar daar trok hij zich geen zak van aan.

‘Dus wil ik daar een verstandig iemand hebben, om te voorkomen dat het misgaat. Doe je mee?’

Normaal had ik meer informatie gevraagd: hoe mobiel Jack en zijn

team waren, hoeveel training ze hadden gehad voorafgaand aan hun avontuur, zijn – en hun – mentale toestand, wie de gidsen waren. Maar ‘normaal’ maakte niet langer deel uit van mijn leven. ‘Ik zal erover nadenken. Bel me morgen maar.’

‘Ik heb geen tijd, het is ja of nee. Nu.’

Dat was typisch iets voor Cauldwell: niet om de hete brij heen draaien, geen grijs, alleen zwart of wit.

Ik hoorde mezelf ja zeggen.

Vier minuten later kreeg ik een sms waarin stond dat er een ticket naar Longyearbyen via Oslo voor me klaarlag bij de incheckbalie, terminal D, vliegveld Sjeremetjevo. Vijf minuten daarna weer een sms, met het verzoek mijn bankrekeningnummer door te geven zodat hij vijftuizend pond als voorschot van de tienduizend kon overmaken en met info over een geboekte kamer in het Radisson.

Dat was nu zesendertig uur geleden.

‘Dus waarom ga je in godsnaam op vakantie naar het Arctisch gebied?’ De Uil keek me vol afschuw aan.

‘Het is meer een... expeditie. Naar de Noordpool lopen.’

‘In je eentje?’ Hij rolde met zijn ogen.

Ik schudde mijn hoofd.

‘Hoe wil je daar dan komen? Heb je mensen die de weg weten?’

‘We lopen gewoon naar het noorden, neem ik aan.’

‘Dat meen je niet, Sherlock!’ Hij sloeg tegen zijn voorhoofd. ‘Hoeveel teamleden? Ik bedoel, met z’n hoevelen gaan jullie ernaartoe?’

Ik wist niet hoeveel ‘geamputeerden’ Jack bij zich had, maar ik had niet echt de puf om dat uit te leggen. ‘Een paar. Da’s nog niet zeker.’

‘Jezus, ik heb gehoord dat zoiets meer dan honderdduizend dollar per persoon kost, van begin tot eind. Hebben jullie soms een bank of zo?’

‘We hebben een sponsor.’

Een reus in een verbleekte parka en een al even afgedragen Glacier Pilots-honkbalpetje nam opeens alle aandacht van mijn nieuwe beste vriend in beslag en bespaarde me een gedetailleerder antwoord. Hij beende door het middenpad en knikte toen hij bij ons was naar ons. ‘Sam. Het is oké, we gaan zo landen.’ Het klonk meer als een snauw dan als een paar troostende woorden.

‘Hé Munnelly, het gaat goed, hoor. Dankzij deze Brit hier heb ik een aangename vlucht. Hij fascineert me, oké?’ De Uil wees met zijn duim

mijn kant op. ‘Hij wil gewoon naar de Noordpool wandelen!’

Munnelly’s mond was verborgen onder een dikke zwarte baard, maar er was geen genie voor nodig om te zien dat hij niet net zo geïnteresseerd was in onbekenden of hun maffe avonturen als zijn reisgenoot. Hij beheerste de ruimte om zich heen met de roerloosheid en intensiteit van een man die gewend was zijn zin te krijgen. Hij negeerde de stewardess volkomen die achter hem stond en hem beleefd terug naar zijn stoel wilde duwen.

Zijn dode ogen onder zijn enorme wenkbrauwen draaiden als houtwiterlopen mijn kant op en zijn verweerde, indiaans aandoende huid had de bruine kleur van een grizzlybeer.

De Uil greep mijn onderarm weer vast. ‘Munnelly hier is een echte olieman: als je hem opensnijdt, stroomt er olie uit.’

De grizzly verroerde zich nog steeds niet. Ik probeerde er geïmponeerd uit te zien, maar deed niet heel erg mijn best. Ik maakte mijn gordel los. ‘Willen jullie nog even naast elkaar zitten? We kunnen wel van plaats ruilen.’

Munnelly hief zijn hand. ‘Ik heb gezelschap.’ Hij draaide zijn grote hoofd naar de kant waar hij vandaan was gekomen, bukte zich en fluis-terde iets in het oor van de Uil.

Mijn onderarm werd opzijgeduwd. ‘Tuurlijk. Zeker weten.’

Munnelly keek me met een afwezige blik aan en liep terug, met een bijzonder blijde stewardess achter zich aan.

De Uil wachtte tot Munnelly weer op zijn stoel zat. ‘Geweldige vent, deels Inuit.’ Hij slikte. ‘Ze zeggen dat hij het zwarte goud onder de ijskap kan ruïken. En hij kent de oceaانبodem als zijn broekzak. Heeft amper sonar of dat soort dingen nodig.’

De grijze nevel buiten maakte plaats voor een deken van witte schapenwolkjes die zacht verlicht werden door de laagstaande zon, tot we in de volgende laag wolken verdwenen. Het vliegtuig kraakte en kreunde toen het weer in een luchtzak tuimelde. Verschillende bagagevakken klaptten open en de Uil klauwde weer naar mijn onderarm. Hij werd bleek. Ik ging op zoek naar een kotszakje, terwijl we op een nieuwe onverstaanbare aankondiging via de intercom werden getrakteerd.

Hij hapte naar adem. ‘Misschien proberen ze ons het slechte nieuws in het Engels te geven.’

‘Hij zegt alleen dat we terug moeten naar onze stoelen.’

‘Echt? Hoe komt het dat je Noors kent?’

‘Doe ik niet. Hij praat Russisch.’

‘Wauw. Weet je dat doordat je daar woont of zo?’

Ik stak mijn vrije hand uit en maakte zijn hand los. ‘Oké, ontspan je.’

‘Sorry?’

‘Ademhalen. Langzaam. Als je je adem inhoudt, raak je alleen nóg opgefokter. En als je te snel ademhaalt, zoals nu, krijg je te veel zuurstof binnen. Dan ga je hyperventileren en val je flauw. En dan denk je dat je een hartaanval hebt.’

Hij keek me verbaasd aan en ademde langzaam uit, als een kleine industriële blaasbalg. ‘Is dat je werk soms, mensen redden?’

Tot een paar weken geleden zou ik dat heel grappig hebben gevonden.

3

De piloot deed een nieuwe poging. Het waaide minder hard, het wolkendek was opgelost en opeens zag ik de eerste gekleurde huizen van dichtbij. Het zicht was fantastisch. Dat was zo bijzonder aan het noordpoolgebied: het ene moment kon je zelfs als de zon scheen niet meer dan een paar centimeter zien en het volgende kon je kilometers ver kijken.

Ik was nooit echt een liefhebber geweest van over het ijs rondlopen. Ik had het niet eens leuk gevonden om op tv naar het Britse kunstschaatsduo Torvill en Dean te kijken, zelfs toen de rest van de mensheid maar niet genoeg van hen kon krijgen. Het was gewoon gemakkelijker om warm te beginnen en dan proberen af te koelen in plaats van andersom.

Toen ik net soldaat was, was de NAVO doodsbang dat de Russen Europa onverwacht en snel vanuit het noorden zouden binnenvallen terwijl wij het oosten in de gaten hielden. Elke paar jaar kregen we spullen voor een pooloorlog: extra dikke sokken, een wollen muts en een paar wanten. Daarna stuurden ze ons naar Porsangmoen, een Noors militair oefenterrein. Elk jaar zaten we twee maanden bij de noordpoolcirkel te vernikkelen, bij min vijfenveertig en een harde wind. Sommige jongens genoten ervan sneeuwsoldaten te zijn, maar skiën met een Bergen van vijftwintig kilo en een slee van vijftig kilo heb ik nooit aantrekkelijk gevonden – vooral niet als ik probeerde de ijsberen te ontwijken, die ons al van kilometers ver konden ruiken en ons als lekkere hapjes op ski's beschouwden.

Waar ik vooral de pest aan had, was de immersietraining. We moesten allemaal op ski's door een gat in het ijs het water in. De kou benam je de adem, en zelfs met snelgespen was het ongelofelijk moeilijk om de Bergen van je rug te krijgen met vingers die zo verdomde koud waren dat ze niet meer deden wat je ze opdroeg.

Zodra dat ding van je rug was – en hopelijk bleef drijven – moes-

ten we onszelf uit het water hijsen voordat we doodvroren. Er stonden altijd oppassers in de buurt voor het geval dat iemand te lang in het water had gelegen, maar niet alleen de kou kon je dood betekenen; de schok kon je letterlijk de adem benemen zodat je stikte.

Zelfs nadat je jezelf weer op het ijs had getrokken, was het nog niet voorbij. Dan moesten we in de houding staan, naam, rang en regimentsnummer roepen, en daarna een zelfs nog luidere 'Sir!' om te bevestigen dat onze hersenen nog functioneerden. Daarna werden we in een dampend hete schuilhut geduwd, uitgekleet en in een slaapzak geschoven, waarna ze ons een heet drankje in de hand drukten voordat we echt dood waren.

Dat was dus niet mijn idee van gezellig kamperen, net zoals het niet leuk was om als voorafje te dienen tijdens de ijsberenpicknick. Maar zoals bij zo ongeveer alles in mijn leven maakte ik mezelf achteraf wijs dat het niet héél erg was geweest, zodat ik vierentwintig maanden later de wanten en extra dikke sokken weer aantrok en opnieuw door het noordpoolgebied trok.

En soldaatje spelen op het ijs had me één ding geleerd dat ik nooit zou vergeten: binnen de noordpoolcirkel werden fouten maar één keer gemaakt.

4

De wielen landden uiteindelijk met weinig meer dan een piepje op het met ijs bedekte asfalt. Daarna taxiede het vliegtuig naar de lage, recht-hoekige en vrij nieuw uitziende terminal.

De Uil zag eruit alsof hij onverwacht uit de dodencel was vrijgelaten. Zodra we begonnen te taxiën stond hij op en reikte naar de bagagevakken boven ons hoofd. De Russen deden hetzelfde, en het middenpad raakte vol met gevoerde jassen en wodka-walmen. De stewardessen hieven hun handen en lieten iedereen zijn gang gaan.

De Uil trok moeizaam een enorme tas tevoorschijn en liet hem op de stoel naast me vallen. Hij had weer kleur op zijn wangen, voor het eerst sinds het vliegtuig in de lucht was gaan stuiteren.

Het licht van de laagstaande zon glansde op de landingsbaan. Ik wist dat dit je zicht echt kon bederven, zelfs met een wolkendek. Ik pakte mijn Julbo CAT 4-verrekijker en keek naar de chaotische rij grote mannen met bloeddoorlopen ogen en kapotte aderen die de trap af stommelden op de plek die ze de komende zes maanden hun thuis zouden noemen.

Ik stak mijn hand in mijn kleine rugzak en haalde er de dikke lange Rab Expedition-donsjas uit die ik in Oslo had gekocht. Nadat ik hem over mijn dikke laag kleding had aangetrokken, stonden mijn armen van mijn lichaam af, als bij een jochie in een pas gesteven schooluniform.

De stewardessen hadden hun jack al aan en de bontcapuchon al op, en begonnen ongeduldig te worden. Logisch, ze wilden ons, de dronken en lawaaijerige passagiers, uit hun vliegtuig hebben. Ik had mijn thermische ondergoed al aan en kon mijn gevoerde broek later aantrekken.

Ze schonken iedereen een identieke glimlach toen ik langs hen heen naar de deur liep: we wisten allemaal wat me te wachten stond. Een seconde later werd ik in de ijzige kou geduwd en mijn gezicht werd

gezandstraald alsof iemand zich op me wilde wreken. Ik hoestte van de schok en toen ik inademde, had ik het gevoel alsof een klauw van ijs mijn keel en longen binnendrong. Ik hoestte weer en klapte dubbel.

‘Moet je kijken!’ De kreet van de Uil kwam bijna niet boven de loeiende wind uit. ‘De vorige keer dat ik hier was, in de herfst, was ons toestel het enige vliegtuig.’

Op het platform stonden nog een paar Antonovs, verschillende privévliegtuigen en een blauw Airbus A330-vrachtvliegtuig dat zichzelf Skyship noemde.

‘Waarom zoveel?’

‘Iedereen wil een deel van wat hieronder zit.’ Hij wees naar de grond. ‘Zoals ik al zei, dit is de zwartegoudkoorts.’

Munnelly haalde ons in en leidde de Uil weg naar een beijzelde zwarte Chevy Suburban, die op het platform stond te wachten. Geen formaliteiten voor die mannen. Zelfs in deze op veiligheid gerichte tijd waren er altijd wel een paar met genoeg macht en geld om elke controle te kunnen ontlopen.

‘Leuk je ontmoet te hebben!’ riep de Uil over zijn schouder. ‘En pas goed op jezelf daar! Er staan geen bomen, maar het is wel een oerwoud.’

5

Onder het aankomstbord stond Cauldwell, grijzer en met iets meer rimpels dan de laatste keer dat ik hem had gezien. Maar hij stond nog altijd kaarsrecht en torende met zijn één meter vijfennegentig boven de menigte uit: een echte militair. Ik beschouwde dat als een wandelstok, als iets waar je op kon steunen, een soort religie, omdat iets anders ontbrak. Iedere soldaat onder aan de voedselketen zou zich heel goed bewust zijn van Cauldwells soort commitment, en dat gold ook voor mij.

Hij gaf me een stijve handdruk. ‘Bedankt voor je komst.’

‘Hoe kon ik dat weigeren?’

‘Hoe was je vlucht?’

‘Interessant.’

Ik realiseerde me dat ik geen idee had hoe ik hem moest aanspreken. Ik had hem nooit ‘sir’ genoemd en was ook niet van plan daar nu mee te beginnen, maar ik kon me ook niet voorstellen dat we elkaar bij de voornaam zouden noemen. In het Regiment had hij allerlei namen gehad, maar altijd achter zijn rug om.

Op een bord buiten stond: OSLO 2046, LONDON 3403, TOKYO 6830. Dit was precies de plek die ik nodig had: overal heel ver vandaan.

Hij wilde me meenemen naar een Mercedes G-klasse, maar bleef staan. ‘Heb je verder geen bagage? Waar is je uitrusting?’

Ik haalde mijn schouders op.

Hij liep door. ‘Stomme vraag. Nou, dat kun je hier wel regelen. Ze hebben alles wat je nodig hebt. Ooit eerder zo noordelijk geweest?’ Hij gaf me niet de tijd om te antwoorden. ‘Want op het ijs is het minstens tien graden kouder.’

Hij zette zijn zonnebril op en startte de motor, zette hem in ‘Drive’ en reed weg.

Ik keek naar de thermometer op het dashboard: min veertien.

Hij zweeg nu, alsof hij zich helemaal op de weg concentreerde, hoewel die vrijwel verlaten was. De borden hielden me tenminste wel be-

zig: op het driehoekige bord dat ons voor het wild waarschuwde stond geen hert, maar een beer.

Nadat de zon ons op de landingsbaan vluchtig had begroet, was hij bijna meteen weer verdwenen en had niet meer achtergelaten dan een spookachtige gloed op wat misschien de horizon was. Over een paar weken was het lente, of 'lichte winter' zoals ze het noemden, en daarna werd het zomer – als de temperatuur tot een zalige zes graden zou stijgen – en zou de zon tot eind augustus niet meer ondergaan. Ze zeiden dat je gek werd van de maanden zonder licht gevolgd door de maanden zonder duisternis. En van het ontbreken van een goede breedbandverbinding.

Het vocht in de lucht bevroor tot sprookjesachtig stof. De gekleurde huizen kwamen weer in zicht, en nu kon ik de palen zien, waardoor ze allemaal ongeveer een meter boven de grond stonden.

Cauldwell volgde mijn blik. 'De permafrost kan wel veertig meter dik zijn, de grond is het hele jaar bevroren. De bovenlaag smelt in de zomer; de palen voorkomen dat ze wegzakken in de drab.'

Erachter tekende het genadeloze poollandschap zich flauw af op een manier die je, als je een zenuwachtig type was, misschien als dreigend zou ervaren.

We passeerden een stel voetgangers, met een geweer nonchalant over de schouder.

'Dit is de enige plek die ik ken waar je in de problemen komt als je niet gewapend bent. De beren worden behoorlijk brutaal als ze honger hebben, en als ze iets eetbaars zien wachten ze niet af. Hier zijn meer beren dan mensen.'

Cauldwell stuurde naar het midden van de weg om de voetgangers te ontwijken. 'God mag weten waarom iemand hier zou willen zijn. Het is hier altijd licht.'

'Ik heb geen moeite met het idee van eeuwige duisternis.' Die paste bij mijn huidige stemming.

Hij keek me aan alsof ik gek was geworden. 'Nou, wacht maar tot je wilt slapen. Dan weet je weer waarom ze gevangenen wakker houden tijdens hun verhoor. Dat is verdomme een marteling.'

Als hij me wilde overhalen om aan deze tocht te beginnen, pakte hij dat niet echt goed aan. Op zijn laatste zinnen na dan, want ik had de laatste tijd zelden zin om te slapen. 'En waar is Jack nu?'

Het duurde even voordat hij antwoordde. 'Je zult hem binnenkort

ontmoeten.’ Hij kauwde op zijn onderlip. ‘Er is iets wat je meteen moet weten: we kunnen de laatste tijd niet zo goed met elkaar opschieten, hij en ik. Het gebruikelijke vader-en-zoongedoe. Je kent dat wel, eigenlijk stelt het niet zoveel voor, maar kinderen kunnen een verdomde...’

Ik keek hem met een overduidelijke blik aan.

‘Sorry, vergeet dat ik dat zei. Heb m’n kop d’r niet bij.’ Hij keek me van opzij aan en toen hij zag dat ik niet zat te janken, besloot hij verder te vertellen: ‘Ik had de jongen al bijna een jaar niet gezien... Deze voettocht, ik was er helemaal voor. Nadat hij had liggen kniezen, leek hij eindelijk weer in actie te komen. Dit is precies wat hij nodig heeft, iets om zich op te richten, een uitdaging.’

Hij slaakte een lange, wanhopige zucht die misschien wel meer vertelde over wat hij van zijn zoon vond dan woorden ooit zouden kunnen.

‘Maar hij... hij wil verdomme gewoon zijn gang gaan. Liet me behoorlijk in het duister tasten, ondanks mijn hulpaanbod. Hoe dan ook, ik heb nog geen tijd gehad je één ding te vertellen.’

Hij ademde in, wilde me het slechte nieuws vertellen. Iets waar nooit tijd voor was geweest om te vertellen was altijd slecht nieuws.

‘Zijn sponsor heeft zich teruggetrokken. Koudwatervrees vanwege de conditie van een paar van zijn medereizigers.’

Hij interpreteerde mijn stilzwijgen ten onrechte als gebrek aan belangstelling. Maar dat was het niet. De tocht ging door, of niet. Ik had een paar dagen de tijd om mezelf af te leiden, of een heleboel dagen.

‘Het is wel goed, Stone, je wordt rijkelijk beloond.’

Dat was echter het laatste waar ik aan dacht. Ik herinnerde me hoe ontzettend slecht Cauldwell andere mensen kon inschatten.

Hij werd in de rede gevallen door de navigatie, die zei dat hij links af moest slaan. Hij trok aan het stuur. ‘Maar goed, ik heb aan een paar touwtjes getrokken en iets geregeld wat kan helpen om de expeditie doorgang te laten vinden, waardoor hij zijn leven weer op orde kan brengen.’

Zijn gezicht klaarde op. ‘Eigenlijk een goede zet: echte poolervaring, echte back-up en uitrusting. Niet zomaar wat aanrotzooien. Maar hij moet wel, het is nu of nooit.’

‘Vanwaar die haast?’

‘Tja, ze kunnen hier niet rond blijven hangen en koukleumen.’

Dat klonk niet als de echte reden. ‘Maar is Jack er blij mee?’

‘Hij weet het nog niet. Dat is aan jou, jij gaat hem het goede nieuws vertellen. Van mij zal hij niets accepteren.’

Ik begon kwaad te worden; hij had gelogen om me hier te krijgen. Maar daarna haalde ik ook diep adem. Verdomme, nou en? ‘Hoe stel je je dat voor? Wat gebeurt er als hij zegt dat ik kan oprotten?’

‘Dan is het afgelopen. Hij kan niet weg zonder back-up, goede uitrusting of het geld voor de rondreis. Hij heeft geld nodig voor de vluchten; weet je eigenlijk wel hoeveel kerosine daar kost? Je hebt de transportkosten, de afstand, het probleem om vaten kerosine van het ene vervoermiddel in het andere te krijgen, de kwaliteit van die brandstof, want die moet perfect zijn, omdat alles daarop werkt, niet alleen de vliegtuigen. Het is al duur genoeg om hier kerosine naartoe te krijgen. Verder noordelijk kan dat oplopen tot wel zeshonderd dollar per liter. Dat is duur vliegen om daar te komen waar zij naartoe moeten, en het wordt zelfs nog duurder als ze in de problemen komen en per vliegtuig moeten worden weggehaald. Zoveel geld hebben ze gewoon niet. Ik reik hem alles wat hij nodig heeft op een presenteerblaadje aan. Dat is zijn laatste hoop. Zonder dat gaat die trip niet door.’

Hij trapte te hard op de rem en de auto begon te slippen. Hij vloekte, liet de rem los en de banden kregen weer grip.

‘En het enige wat ik hem in ruil daarvoor vraag is dat jij meegaat.’

‘Dat weet hij ook niet?’

‘Luister, ik heb jarenlang hemel en aarde bewogen om zijn leven gemakkelijk te maken. Hij was nooit op Sandhurst aangenomen als ik niet aan een paar touwtjes had getrokken. Hij is nooit een leider geweest, en door zijn veel te korte tijd in het veld kan ik zijn beoordelingsvermogen niet inschatten. Ik heb dus een volwassen man nodig die voorkomt dat hij met zijn enig overgebleven voet in de shit stapt.’ Hij lachte halfhartig.

‘Je bedoelt dat het tegen hem pleit dat hij zichzelf heeft laten opblazen?’

Hij keek me aan. ‘Verdomme, je klinkt net als zijn moeder. Wat ik bedoel is dat hij en zijn groep inval... Nou ja, ze zijn allemaal iets van hun lichaam kwijt. Maar waar het om gaat is dat ze daar moeten komen. Ik heb heel veel moeite gedaan om dit voor elkaar te krijgen en ik wil niet dat het mislukt doordat een van hen geen tent kan opzetten.’

Geweldig. Ingehuurd voor een klus, door iemand die er niet in geloofde, om op iemand te passen die me niet eens bij zich in de buurt

zou willen hebben, voor geld dat ik niet nodig had. Maar ik nam aan dat dit iets beter was dan mijn hele leven werk doen dat ik niet leuk vond om dingen te kopen die ik niet nodig had en om mensen te imponeren die me koud lieten.

Of misschien niet.

Ik had toch voor die Nigeriaanse tinmijn moeten gaan.